12 şəhər, 18 qəsəbə, 895 kənd...

Ümumilikdə 925 yaşayış məntəqəsinin işğalı zamanı Ermənistan Azərbaycana 37 min 168 əmlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurub

Otuz il ərzində torpaqlarımızı işğal altında saxlayan erməni vandalları Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yurdlarımızı talayıb, infrastrukturumuzu dağıdıb, sərvətlərimizi qeyri-qanuni istismar edib, ekoloji terrora əl atıb, ərazilərimizi mina tarlasına çeviriblər.

Bir sözlə, azərbaycanlıların qanına susayaraq soyqırımlar, qətliamlar törədən, yüzminlərlə vətəndaşımızı yurdlarından didərgin salan erməni vandalları həm də xalqımıza, ölkəmizə külli miqdarda ziyan vurublar. Erməni caniləri elə hesab ediblər ki, törətdikləri bütün bu cinayət əməlləri cəzasız qalacaq. Ancaq 30 illik işğalçılıq siyasətinin qisasını döyüş meydanında alan Azərbaycan xəstə ideologiyalara qapılıb xalqımıza qarşı faşist əməlləri törədənlərdən indi hesab sorur. Eyni zamanda işğalçı və təcavüzkar Ermənistanın ölkəmizin maddi sərvətlərini, dövlətimizin və əhalimizin mülklərini talaması kimi cinayət əməlləri həm yerli, həm də beynəlxalq məhkəmələrdə faktlarla ortaya qoyulur. İşğalçı ölkənin törətdiyi bədnam əməllərinə görə cavab verməsi tələb olunur.

Hələ 2020-ci ildə Qarabağa zəfər səfəri edən zaman Prezident İlham Əliyev Cəbrayılda Ermənistanın onilliklər ərzində işğal altında saxladığı ərazilərimizdə apardığı talanın, vurduğu ziyanın hesabını mütləq verəcəyini qətiyyətlə bəyan etmişdi: "Mən demişəm, bir daha demək istəyirəm, beynəlxalq qurumlar, ekspertlər gələcək, bütün ziyan hesablanacaq, 30 il ərzində bizə vurulmuş zərər nəzərə alınacaq və onlara qarşı təzminat iddiası qaldırılacaq".

Azərbaycanın suveren əraziləri uzun illər ərzində işğal altında saxlanılıb

Əllərini Azərbaycan xalqının qanına bulamış 15 erməniəsilli təqsirkar hazırda məhkəmə qarşısında mühakimə olunur, törətdikləri əməllərə görə cavab verirlər.

Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və adətlərini pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayət törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, Davit Babayan, Lyova Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilir.

Məhkəmədə dövlət ittihamçıları Ermənistan tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibə nəticəsində Azərbaycanın suveren ərazilərinin işğal olunması ilə bağlı cinayət əməlləri üzrə epizodları elan edib.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrinin apardığı təcavüzkar müharibə nəticəsində Azərbaycanın suveren əraziləri olan 12 şəhər, 18 qəsəbə, 895 kənd, ümumilikdə 925 yaşayış məntəqəsi işğal olunub və uzun illər ərzində işğal altında saxlanılıb, bununla da xüsusi və dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 37 min 168 əmlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Əhalinin bütövlükdə və ya qismən məhv edilməsi faktları

Bundan başqa, ittiham aktında qeyd edilib ki, təcavüzkar müharibə nəticəsində ümumilikdə Azərbaycanın mədəni sərvətinə aid olmaqla dəymiş zərərin qiymətləndirilməsi mümkün olan ən azı 697 tarix və mədəniyyət abidəsi hücum obyektinə çevrilməklə, hərbi əməliyyatların dəstəklənməsi üçün istifadə edilməklə, qəsdən böyük həcmdə yandırılmaqla, artilleriya qurğularından atəşlər açıb partladılmaqla və sair fiziki üsullarla qismən və tamamilə dağıdılmaqla, eləcə də oğurluq, soyğunçuluq, vandalizm aktları törədilməklə Azərbaycan Respublikasına və Azərbaycan xalqına 906 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Eyni zamanda Azərbaycanın suveren ərazilərinin işğal olunması nəticəsində didərgin salınmış dinc sakinlərin sosial təminatı və maddi-məişət şəraitinin təmin olunmasına sərf edilmiş vəsaitlər nəzərə alınmaqla Azərbaycan dövlətinə ümumilikdə 8,8 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Təcavüzkar müharibə gedişində Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş soyqırımı, habelə soyqırımı əlamətləri olmadan əhalinin bütövlükdə və ya qismən məhv edilməsi faktları açıqlanıb.

Bildirilib ki, Xocalı rayonunun ərazisində yaşayan azərbaycanlı əhalini kütləvi şəkildə milli-etnik mənsubiyyətinə görə bir qrup kimi məhv etmək niyyəti ilə onları öldürmək, sağlamlığına ağır və əqli qabiliyyətinə ciddi zərər vurmaq məqsədilə rayona və ətraf yaşayış məntəqələrinə silahlı basqınlar edilib, azərbaycanlıların baş dərisinin soyulması, qulaq, burun, cinsiyyət üzvlərinin kəsilməsi, gözlərinin çıxarılması, diri-diri yandırılması, cinayətkar fəaliyyətinin qarşısının alınması üçün zərərsizləşdirilmiş erməniəsilli şəxslərin qəbirləri üzərində başlarının qurbanlıq kimi kəsilməsi, qadına, qocaya və uşağa da fərq qoymadan qəddarlıqla müxtəlif işgəncələr verilməsi ilə ümumilikdə 613 şəxs qəsdən öldürülüb məhv edilməklə Xocalı soyqırımı törədilib.

Təcavüzkar ölkə cavab verəcək

Azərbaycan Ermənistanın soydaşlarımızın insan hüquqlarını məqsədyönlü şəkildə pozmasına cavab olaraq, "İrqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında" Beynəlxalq Konvensiya (CERD) çərçivəsində təcili tədbirlər görülməsi məqsədilə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə müraciət edib.

Qeyd edək ki, 12 noyabr 2024-cü ildə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi azərbaycanlılara qarşı törədilən kütləvi insan hüquqları pozuntuları ilə əlaqədar Azərbaycanın Ermənistana qarşı davam edən beynəlxalq hüquqi iddiaları üzrə qərar qəbul edib. Ermənistanın onilliklər boyunca Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisini işğalda saxladığı müddətdə həyata keçirdiyi etnik təmizləmə və digər qeyri-qanuni əməllər bundan sonra məhkəmə tərəfindən mahiyyəti üzrə ətraflı şəkildə araşdırılacaq.

Bundan əlavə, məhkəmə haqlı olaraq Ermənistanın mina və gizli mina tələləri yerləşdirməsi təcrübəsinə dair iddiaların qərarda istisna olunması cəhdlərini rədd edib.

BƏM-in sözügedən tarixdəki qərarı ilə bağlı mətbuat məlumatında Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi Azərbaycanın Ermənistana qarşı iddia qaldırdığı yeganə hüquqi platforma deyil. Azərbaycan həmçinin digər beynəlxalq hüquqi forumlarda Ermənistanın işğal dövrü zamanı ətraf mühitin və enerji infrastrukturunun dağıdılması da daxil olmaqla, bir sıra digər sahələrdə beynəlxalq hüququ pozmasına dair kompensasiya və maliyyə təzminatının qarşılanması istiqamətində fəaliyyət göstərir: "Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinin onilliklər boyu işğalı və əlaqədar münaqişələr zamanı beynəlxalq insan hüquqlarının çoxsaylı pozuntularına görə Ermənistanın məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün səylərimizi davam etdirəcəyik".

Sülh və insanlıq əleyhinə, müharibə və digər ağır cinayətlərdə təqsirləndirilən erməniəsilli şəxslərin məhkəməsində dövlət ittihamçılarının elan etdiyi epizodlar da Ermənistanın işğalçı siyasətinin mənəvi əzab və məhrumiyyətlərlə yanaşı, ölkəmizə, xalqımıza vurduğu və milyardlarla ölçülən külli miqdarda maddi zərər və ziyanı bir daha gözlər önünə sərdi.

Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycan Ermənistanın törətdiyi cinayət əməllərini fakt, dəlil və sübutlarla hüquq müstəvisində ifşa etməyə davam edir və bununla da təcavüzkar ölkənin cavab verməsini təmin edəcək.

Bu isə heç şübhəsiz ədalətin qələbəsi olacaq.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2025.- 13 fevral (№ 32).- S.10.